

LO CATALANISTA

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director.—Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Carrer de las Tres-Creus, n.º 9
SABADELL

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Sabadell 2 rals al mes.
Fora 8 » trimestre.
Un número sol. 1 »
Anuncis á preus convencionals.

LO CATALANISME

DEL

«DIARIO DE BARCELONA»

Si no ho haguessim vist, no ho creuriam.

Dihém aixó referintnos á las consideracions que 'l senyor Manyé y Flaqué li ha dedicat al *Missatge dels Catalanistas*, com l' anomenan per Madrid.

¿Ahont s' ha vist que 'l degá dels periodistas de Espanya, l' infalible Manyé, se rebaixés fins al punt de llegir y mencionar y judicar un document de actualitat com lo del *Missatge*?

Generalment quan lo *Diario de Barcelona* pren cartas en un assumpto, ja está passat de moda, ja casi bé pot dirse que no crida la atenció; pero lo que es aquesta vegada, prou ha sigut ben amatent lo periódic barceloní. No sembla sino que hagi rebut *indicacions* de lo alto pera donar norma de opinió en un assumpto que podia tenir *perillosa* acullida.

Y cuydado si ha sigut dura la seua acomesa considerant que 's tracta de una publicació regionalista á ratos. Sense mirar la respectabilitat de las firmas que 'l *Missatge* suscriuhen, sense fixarse en que moltes de ellas perteneixen á personalitats que repetidament han demostrat tenir un cervell claríssim y una ilustració sobressurtint, sense atendre á res, l' acreditat publicista me 'ls encaixona en l' argument

de que no tenen *sentit práctic*, perque desconeixen las lleys de la historia, y 'ls hi califica 'l document de *anacrónich* perque vol ressucitar cosas que 'ns arreballaren fa molt temps.

De manera que segons aixó, ni 'l *Diario de Barcelona*, ni son digníssim Director, son ja partidaris del *Poder Temporal* del Sant Pare, perqué ¿com fá ja tant temps que li varen pendre?.. Ni tampoch 'l *Diario* y son Director deuen ser ja entussiasmas del restabliment de la Monarquía á Fransa perque... ¿com fá ja tant temps que ha deixat de estar vigent?

¡Vaya una brillant defensa de la teoria histórica-conservadora que sustenta 'l senyor Manyé! ¿Donchs no havíam quedat en que 'ls drets y las tradicions históricas no s' esborran aixís com aixís?

Pero es que l' argument del *Diario* ni en cap rahó natural pot basarse. Si á una familia li roban descaradament una fortuna, lo dret de recuperarla per las vias legals subsisteix de pares á fills y nets, etc., mentres la evidencia del robo pot demostrarse. No faltava més.

Y aixís y tot, es fluix lo rahonament sobredit per la sensilla rahó de que nosaltres no demaném 'l passat pera present, sinó que *fonamentém* nostras aspiracions autonómicas en lo dret antich perque es la *herencia de nostres majors y aquesta herencia no pot prescriure*, **afirmantnos en l' esperit de la época que vol que 'ls pobles sian senyors de llur casa y guardadors y legisladors de las propias lleys.**

Además de que fem constar que *si bé nosaltres per nostre amor al progrés no volém fer prevaldre las lleys que hagi esborradas de la vida moderna la má del temps, no podém abandonar avuy ni may las que hagi esborradas lo dret del mes fort.*

Naturalment de tot aixó 'l senyor Manyé ni ha *llegit* res, ni tampoch ha volgut llegiro.

També lo *Diario de Barcelona* censura la inoportunitat del *Missatge* en una época en que *tantas protestas se han hecho de españolismo.*

Pero per Deu, ¿*españolismo* vol dir *anti-catalanisme*? y si ho vol dir ¿ahont s' han fet tals protestas? ¿En las poesias llensadas al pas de la Reyna, catalanas totas menos una y catalanistas per mes senyas? ¿En los regalos fets á la Reyna, alguns de llibres catalans, y composicions de música catalana? ¿En los coros catalans cantats en son obsequi? ¿En la visita á Montserrat? ¿En las moltíssimas aclamacions que

se li han fet á S. M. com á Comtesa de Barcelona? ¿En los Jochs Florals? etc., etc.

Y si *españolismo* no vol dir *anti-catalanisme* ¿En quina contradicció incurrim nosaltres respecte de la opinió general? ¿Per ventura sollicitém que Catalunya 's separi de Espanya? ¿No incluhim entre las atribucions de las Corts Catalanistas, la de votar *la cantitat ab que té de contribuir nostre pays als gastos generals de Espanya?* ¿Y al parlar de las llibertats de Catalunya no las demaném també pera las altrás regions, desitjant que *cada arbre arrelí, creixi y tregui brotada y fruits de son terror y de la sava de son terror, fent vots pera que s' otorgui á las regions desposchidas tot lo que 'ls hi hagi arreballat la cobdicia mal entesa del unitarisme?* ¿Y á continuació no s' envía, per mediació de la Reyna mateixa, *una salutació y una abrassada de pau á todas las regions características de Espanya, tant á las que son germanas propias de Catalunya (Valencia, Aragón y las Balears) com á las que ho son per la adopció?*

¿Ahont es, donchs, la negació de *españolismo*, entenentse en son bon sentit aquesta paraula?

Mes, no cal refutar ab major detenció las absurdas y lleugeríssimas é informals apreciacions del senyor Manyé y Flaqué, porque aquest célebre *polemista* no acostuma á *discutir* res, ni 'l mes delicat. Obre la boca, llensa la acusació, acertadíssima unas vegadas, desacertadas altres y... ja no s' en cuyda més succeheixi lo que succeheixi. Las rahons y las rectificacions las deixa pera qui 's vullgui embolicar com éll embolicá en las inolvidables batussas que sostingué ab lo *Correo Catalán* alguns anys enrera sobre la qüestió de *íntegros y mestissos*.

Nosaltres, fentnos cárrech de aquesta circumstancia, compendrem perfectament que 'l *Diario de Barcelona* no 's *rebaixi* á discutir ab cap altra publicació del mon.

Peró al menos, faigi una cosa 'l senyor Manyé y Flaqué. Ell s' ha demostrat catalanista una pila de vegadas y nó dels fluixos; digui, donchs, ara que es ocasió oportuna, en que consisteix son *Catalanisme*. Expliquins com enten ell que deu presentarse aquesta salvadora tendencia, y allavors la *opinió sensata* podrá jutjar y comparar ab *coneixement de causa* á qui es mes llogich seguir si al *Diario de Barcelona* ó á tota la comunitat catalanista que pensa en catalá, sent en catalá y *escriu* en catalá, pera honrar aixís á la mare pátria.

Si tal actitud no adopta 'l senyor Manyé y Flaqué, no farà altra cosa que un trist paper de adotsenat crítich incapás de crear, corroborant aixís una vegada mes las *especials aptituts* que segons fama l' adornan.

Diu gran part del públich que te *opinió pròpia* que 'l degà dels periodistas *espanyols* may accepta invitacions pera organisar, intervenir, ni pendre part en cap acte (menos lo de visitar á la familia real), pera poder després ab major abundancia de llum indicarlo sense cap mirament, ni responsabilitat, devant de sos efectes. Aixó que á primera vista es una bona condició pera 'l *crítich*, es una *censurable costum* pera 'l ciudadá que te obligació, no de destruir, sino de edificar, aprofitant las dots propies en l' hora de las dificultats pera major gloria y benefici del pays.

Desmenteixi de una vegada aquesta acusació l' ardit defensor de Catalunya devant dels atachs anti-regionalistas de 'n Nunyez de Arce. No vullgui tenir, no, un remat de micos al radera que obrin la boca quan ell la obre y al contrari, despreciant lo que ell *sense rahons atenedibles* desprecia ó considerantho important quan ell ho pren en compte.

Consideri que 'ls seus cegos *admiradors* han de defensar la seua última humorada sense cap punt de apoyo sólit, movent no més lo cap d' assí d' allá y tocant l' ase en só de menyspreu. Per caritat, quant menos, lo digníssim Director del *Diario de Barcelona* deu retornar sobre son pas y parlar altra vegada de Catalanisme, precisant sas conviccions, que podrán ser aixís las dels **incondicionals partidaris de totas las seuas dominicals**.

¡Tandebó ho fassi abiat! ¡Tandebó en lo mateix número de avuy s' hagués decidit lo senyor Manyé y Flaqué á difundir claríssima llum sobre la qüestió catalanista!

Discutint sobre 'l *Missatge* catalanista, en lo Congrès s' han insultat á tots sos firmants de la manera mes ignominiosa y despreciable que darse puga, y cap diputat catalá ha pres la defensa dels ofesos per por á sos *gefes* respectius.

A nosaltres nos inspira tristesa aquesta abdicació de voluntats en los nostres representants.

Probablement dintre de pochs días, tornarà á obrirse debat sobre 'l mateix assumpto. ¿Se 'ns podrà tornar á insultar impunement pel mateix estil?

Sobre 'l particular volém dirigirli una excitació al diputat pel nostre districte don Joan Maluquer y Viladot.

Senyor Maluquer: Vosté que no ha tingut cap inconvenient en mostrarse entus-

siasta partidari del *Missatge*, com nos consta per bon conducte, Vosté, que fins vá oferirse pera presentarlo personalment á S. M. la Reyna en la hora oportuna. Vosté, que de cor es catalanista y guarda pera la Pátria 'ls mateixos sentiments nostres acudeixi al Congrès quan destempladament y sense rahons y sols ab impropis se 'us ataquí, vagi allí á defensar, sinó las ideas, quan menos las personas trapijadas per los *inviolables* d' allá dalt.

Pensi que si no ho hagués de fer per Catalunya ó per los digníssims amichs de Vosté insultats, hauria de ferho sens dupte per lo bon nom de la mateixa investidura que porta, rebaixada per los mots de pescatera que s' estilan en la Cambra á que perteneix.

Li prega que tal noble defensa empengui, aquesta modesta publicació, tant per lo que té de catalanista com per lo que té de sabadellenca y en conseqüència mes ó menos directament representada per Vosté.

Y si no ho fá; si ni esperonat per la Pátria, per la amistad, ó per los compromisos de representant del districte, se decideix á fer un acte que puga chemistarlo ab lo gefe del Govern, que Deu li tinga en compte.

SECCIÓ POLÍTICA

OPINIONS

Tants caps, tants barrets.

Tots nostres lectors tenen ja de segur coneixement complet del *Missatge* entregat á S. M. la Reyna Regent y per lo mateix, poden haver vist la sintessis de las doctrinas catalanistas que no son altrás que las nostras mateixas y avuy al dir las nostras be podem dir las de casi tots los catalans ja que aixó significa las valiosas firmas que 'l document porta y las adhesions que á ell continuament van rebentse.

Al ferse públich un document de tanta importancia, tots quants viuhén; pretenen viurer á costas del Estat y de las marfugas políticas que sofreix, han vist com se 'ls tancava de cop l' únich recurs que pera portarnos la contraria havían tingut fins ara, aixó es: ¿qué volen los catalanistas? ¿qué pretenen aquets *quatre* somiadors?

Pero en cambi ja han procurat treurer l' orella per altre cantó y clamant continuament que l' acte portat á cap per los catalanistas no revesteix cap importancia, treuhen los uns rabiosa y mal disfressada bilis y altres desde 'l lloch que sols camarillas de partit y vergonyosas trampas sostenen, profereixen las frases mes incultas en contra los autors y firmants del *Missatge* demostrant no tenir la educació precisa pera cubrir apariencias ni 'ls modos necesaris pera presidir com demana tota nació civilisada, una sessió del Congrès.

Anem á las probas.

Un dels periódichs que mes de dret han tirat contra 'l *Missatge* catalanista es lo *Diario de Barcelona*.

Y no dihem mes de dret, perque l' hagi atacat ab mes rahons, ni perque l' hagi censurat mes vegadas.

Sino perque 'l considera tan *funest* que atribueix á son triomf lo *finis Catalannice*, ó sia 'l fi de Catalunya.

També pensava y deya 'l mateix de la *Exposició Universal* lo senyor Manyé y Flaqué.

Y ara ha hagut de rendir la confessió forcosa de que 'ls catalans han fet mes de lo que ell se creya.

¿No 'ls hi sembla als nostres llegidors ab aixó que 'l senyor Manyé abans no coneixia prou als catalans?

¿Y no 'ls hi sembla que potser actualment tampoch los coneix prou encara?

Aquestas preguntas son naturals, porque 'l Director del *Diario de Barcelona* suposa que Catalunya no sabia fer bon ús de la seua autonomia.

Y aixó es ferli molt poch favor.

Donchs la arriba á suposar menos digna y civilisada que en altres sigles anteriors en que gosava y *sabía gosar* de tots los drets de nacionalitat.

Deu li pagui tant bon judici.

..

Pero lo que 'ns ha sorprés mes del *Diario de Barcelona* es la protesta en dar lo crit de exclamarse.

Y aixó que las pressas algunas vegadas li han reportat disgustos y.... gat escarmentat-ab aygua tébia 'n te prou.

Sense anar mes lluny, quan hi va haver en lo Congrès l' últim debat económic *important* que iniciá 'l senyor Cánovas ab sa proposició sobre 'ls blats, lo senyor Mayné y Flaqué publicá una de sas dominicals proteccionistas.

Aquesta domical era conservadora, aixís com de tant en tant n' escriu altrás de regionalistas.

Y anava encaminada á donar llustro al *mónstruo* per son últim discurs, afirmant que las *teorias* proteccionistas eran *patrimoni exclusiu* dels conservadors, y que 's davan cops de puny ab lo sentit comú tant los conservadors no proteccionistas, com los proteccionistas de la Escola liberal.

Donchs be: tot just sentats aquestos principis, lo senyor Cánovas, la setmana immediata al article aludit, en sas rectificacions feu constar que ell en *teoria* era lliure-cambista, acomodantse no més al proteccionisme per la virtut de las circunstancias.

Y naturalment, lo senyor Mayné, periodista emancipat per excelencia, al diumenge següent procurá guardar la roba, fent distingues, salvetats y equilibrios, pera no darli un disgust al *ilustre jefe*.

..

Ara be, ¿ja ha consultat lo senyor Mayné sa conducta ab lo *mónstruo*, en la qüestió del *Missatge*?

No fos cosa que mes tart hagués de fer las mateixas salvetats y distingues que en aquella altra ocasió.

Lo qual es molt sensible pera 'ls catalans, que poden tenir una eminencia periodista ben independent, la veuen supeditada á determinadas inspiracions, sempre humillants per molt d' amunt que provinguin.

La Publicidad ab son article *Siempre extravagantes* critica á la vegada al senyor Romero y Robledo per la seva actitud y als catalanistas per la sevas pretensions; en altra secció fa la brometa ab lo senyor Mañer y Flaquer y per últim després de pegar al senyor Rius y Taulet nos encaixa las següents ratllas:

«Perque ha de saberse que 'l catalanisme militant es avuy una negació engendrada pel desengany, desengany produhit principalment pels partits reaccionaris, pels que mes exageran lo principi d' autoritat.»

Deixant á part lo de la *negació*, trobarém que 'l diari possibilista creu ab nosaltres que la culpa de nostra actitud la tenen los sistemas polítichs; es precis que li consti que dintre aquestos sistemas nosaltres no n' excluhim cap; ni 'l presidit

per l' insigne Orador digne també d' ocupar un lloch y de preferencia, en lo banch de los *extravagantes*.

Lo *Diario Mercantil* se despenja fent cabriolas de pallaso.

Y á fé que li escauhen perfectament, perque no sortint may de nostra terra los que 's dedican al trist ofici de fer riure, fins la nota estrangera d' aquesta gent lo distingeix.

Volguentnos insultar, diu que no sab si dirnos *jolls ó boixos*. Boixos y plens de nusos senyor *Mercantil*, y si vol provarlos, posis á tret, confonentse ab los politiquers causadors de las desditjas del pays.

Tem que en las Corts que pretenen hi haguin *cortes de cuentas*:

¡Lo que pot la forsa de la costum!

En aquestas Corts deuen votarse los gastos ab que ha de contribuir Catalunya als del Estat.

Y á España contra la esquina; afegeix.

Está clar; Catalunya no está obligada solsament á pagar lo que deu com preteném, sino que 's precis que 's deixi espremer com fan avuy, del mateix modo que fos una esponja. ¿Es aixó lo que tracta de demostrar lo senyor *Mercantil*?

Al parlar del exércit, diu *que pot ser ab lo de la vermella barretina entusiasmariam al resto d' España*.

Entusiasmar precisament no es la paraula, perque es de creurer que no faria aquest efecte al Marroch, allá á Tetuan, ni al Francés, ni al Bruch. ¡Llástima que per ara no pugan provarlo los que ab tanta descortèsia nos atacan! Los entusiasmaters seriam nosaltres.

Per últim, diu que lo que volém es una *federació monàrquica*.

Mona... ¿com?

Commutativa descendente. Y bufa.

Ara, vagin á veurer després d' aquests disbarats, qui es lo *bufo*.

Hasta *El Barcelonés*, te la seva brometa.

... y los catalanistas estarán satisfechos y creurán que son y que representan alguna cosa.

Aquest es qui menos parla, pero casi estém temptats de creurer que si no escriu mes es perquè te las mans ocupadas gratant.

Alguna cosa li pica.

La Dinastia, ab mes formalitat, censura lo prelengut per medi del Missatge, y acaba dihent que Catalunya *está disposada á sostenir la unitat nacional y á donar per ella la seva generosa sanch*.

Remetém la lleugera afirmació de *La Dinastia* á las consideracions de *La Publicidad*. Y fins aquí, periódichs.

Aném als politichs.

Romero Robledo porta la bandera y aixeca la llebra. Lleuger y cap de vent com es, demana explicacions al Congrés per la qüestió del Missatge calificantlo d' irreverent.

Aixó en primer lloch demostra que no l' havia llegit y en segon, nos parla de la seva pilleria.

Ell sab molt be alló de que *á río revuelto... las carbassas suran*.

Y las carteras.

Los Sres. Vega de Armijo y Gamazo, pretenian que havian d' esser entregats als tribunals, los que 'l firman y 'ls que 'l van entregar.

Per la nostra part no 'ns doldriam de l' injusticia que aixó representaria, si no estigués inclós entre 'ls segons lo pobre duch de Medina-Sidonia que cap culpa hi té.

Perqué finalment, una cordada d' uns quants cents catalans á la presó, faria un espectacle artístich y moral á la vegada.

Seria de segur l' única ocasió en que Catalunya en pés menjaria á costa del Estat.

L' amo del galliner va ser induptablement lo Sr. Martos.

Per única resposta á las interpelacions que van ferse, respongué que era precis distingir los *presiris dels manicomis*.

Aquesta resposta ja no la fá ab mes desvergonyiment un boig ó un presidari. Tota vegada que l' autor destina á qui pertanyen los manicomis, á nosaltres nos toca destinar á qui pertanyen los presiris. Falta sols que 'ns digui 'l Sr. Martos si vol passar per boig.

L' héroe del esvalot promogut á Madrid ab motiu del Missatge entregat á la Reyna Regent ha estat lo célebre Romero Robledo.

Y aixó que dit senyor quan á sa estada á Barcelona digué; *Podeis contar-me como un catalan más.*

¡Fins renegar de sa pàtria!

Sort que no 'n ferem cas de tals paraulas.

Y ferem bé.

Ab un catalá com éll, ni hauria prou íperque á los catalans se 'ns pogués dir, en veritat, tot lo que nos han dit aquestos últims dias los *benemérits espanyols y pares de la pàtria*.

ACLARACIÓ

Moltas son las barbaritats comesas per los partits polítichs espanyols que no sembla sino que á altra cosa no 's dedican, tota vegada que, descontents de la última, no paran fins á ferne un altra de mes grossa.

Un día ab los tractats de comers que 'ns arruinan, altre ab lo de Rio Tinto, després ab la circular sobre la emigració y aixís succesivament, no 's deturan ells per res del mon mentres conseguixin fer mes grossas cada día las barbaritats políticas y antipatrióticas á que 'ns van acostumant de mica en mica.

Y es tal l' afany de figurar y voler pera 'l partit tot lo que de bo 's faigi en Espanya, que no reparan pas en medis pera apropiarse tota la gloria y repartir als contraris los ridícols que resultin.

D' aquí ve qu' un diputat de la majoría, qual nom hem procurat olvidar, sostingués en plena Cambra que l' éxit brillant de la Expositi-

ció, com també la rebuda digna de nostre poble á la Reyna Regent, 's deu al partit lliberal capitanejat per 'n Sagasta y format entre altres, per beneys per l' istil del que 'ns ocupa.

Sempre havíam cregut qu' un polítich madrileny que com la inmensa majoría, desconeix los interessos del districte que representa, y sols procura son propi benestar, tenia la suficient tranquil·tat de conciencia, pera no cuidar-se mes que dels toros, dels escándols parlamentaris y altres bestiesas per 'l istil; pero may haguérem dit, com podem dirho ara, que 'l cinisme de tota Espanya, s' ha juntat únicament en lo cor dels quatre *valientes* de la política madrilenya que viuhen en plena disbauxa y en continuat despilfarro.

Es ben be cert. Suposar que si Barcelona y Catalunya ha honrat á Espanya ab sa obra colosal y bona rebuda á la qu' avuy regenta 'l trono de la nació, ho deu als mérits del partit lliberal, es sols possible en los caps vuyts del centralisme.

Un partit que, com 'l de 'n Sagasta tant ha contribuít á la ruina de la industria y agricultura, á la corrupció del sistema administratiu, y al major esplendor dels escándols parlamentaris, deuría callar en aquestos moments solemnes pera Espanya, en que 's veuhen los esforços de las provincias lluytant desesperadament pera presentarse d' un modo digne devant del mon civilisat y lluytant precisament, vergonya 'ns causa 'l dirho, contra 'l mateix govern que deuría esser lo primer en protegírlas y es lo primer en enfonsarlas.

Al venir los ministres á Catalunya han de passar l' afront de contemplar ab sos propis ulls com una de las regions mes treballadoras de Espanya, la que en tot temps ha dat jorns de gloria á la Pátria, abatuda y arruinada, ni esma te pera enpagar las máquinas del treball sobre las quals ha posat sa ma lliure-cambista lo govern sagastí; privant d' aquest modo, que innumerables familias obreras no pугan guanyarse lo pa de cada día com no siga gracias á la actualitat y energia del carácter catalá que quant veu amenassada sa riquesa y tancadas las portas de salvació, obra omniosa sa capa y ab ellas son cor generós y compasiu pera honrar fins ab sas extremituts derreras als mateixos que l' han portada á la mes espantosa miseria.

Y en tant es aixis que no amagan pas los ministerials l' alegría que senten al creurer que, gracias á la rebuda á la Reyna en Zaragoza y

Barcelona com are l' hi seguirá Valencia, está assegurat per un quant temps mes lo poder en sas mans, y podrán aixís manejar las cireras al seu gust fins qu' al Arbre del país no l' hi quedin ja ni fullas.

Mentida sembla que personas que deurían tenir un bon tros d' enteniment, no compreguin la diferencia que va de la rebuda feta á la viuda, á la dona, al cap de la Nació, com deu fer tot poble cortés y civilisat, á la aprobació de la política mes desastrosa que s' ha conegut en Espanya desde temps immemorial.

Barcelona al rebrer á la Reina Regent ha fet un acte de cortesía y de respecte, no un acatament á Sagasta y cómplices. Si aquestos han sigut rebuts deferentment, deuen agrairho á la cultura barcelonesa, que ha olvidat per uns quants días que entre sos hostes, hi ha havía qui, ignorant ó mal intencionat, ha conseguit ab l' ajuda de son partit la ruína total de nostras fonts de riquesa.

Qu' ho tingan entés aixís y pensin quan sigan altra vegada lluny de casa nostra, que nosaltres tornem be per mal, que *los egoistas catalanes* no desitjem altra cosa que 'l be de Espanya en general, com aixís ho hem demostrat ab l' Exposició de Barcelona y que no tenim altres miras que las patrióticas de la regeneració de Catalunya y de la nació espanyola per mes qu' al intentarho tinguem de combatrer als que com ells han sigut causa de tots los desgavells qu' avuy nos afligeixen.

SACRAMENTAL

(PREMI EXTRAORDINARI DEL CONSISTORI EN LOS JOCHS FLORALS DE 1888)

Catalunya y avant.

RESPOST.

Catalans, ja ha arribat l' hora
de cridar agermanats:
Via fora, via fora
per les pátries llibertats.

Bona ha estat la revivalla;
Nom de Deu, quín respirar!
lo que 's creya ser mortalla
bandera 's ven voleyar;
aixequemla alta, ben alta,
que abrigue tot lo casal,

y entorn d' ella ningú hi falte
á lluytar pel dret payral.

Parlant la llengua dels avis
nos hem entés desseguit,
si mel ha sigut pe 'ls llabis
foch ha estat per l' esperit.
Hem sentit tots en les venes
com un bulli de vi novell,
y hem oblidat fondes penes
cantant coses del temps vell.

Retrayentles á n' el poble
nos hem anat escalfant,
y l' amor que ara 'ns acobla
es un amor sacrossant;
amor que viu d' anyorances
y de fe en l' esdevenir,
fent brotar grans esperances
que arreu se veuhen florir.

Les ones de la mar blava
y 'l Pirineu blanc de neu
nos han conservat la sava
de poble lliure per Déu;
si ja ofegarla volguessem
es tal l' ardor que la mou,
que si pátria no tinguessem
la creariam de nou.

D' haveria tant estimada
eixa pátria se 'ns fa crim;
fins enveja 'ns han mostrada
del treball de que vivim;
no l' havem aixís entesa
nosaltres la germanó,
aumentant nostra riquesa
no empobrim pas la nació.

Mes, no esmentem fets innobles
ni parlem ja de greus torts,
gemegá es propi de pobles
decadents ó casi morts;
No captem lo dret de viure
dret que no 's compra ni 's ven,
poble que mereix ser lliure

si no li donan s' ho pren.

Front altiu y parla franca
y ab lo cor esperançat,
conquistarem lo que 'ns manca
guardant be 'l que 'ns ha quedat.
Germans! nostre crit retrunya
ben alt, y á la llum del sol:
¡Visca lliure Catalunya
dintre 'l reyalme espanyol!

JAUME COLLELL, PERE.

NOVAS

Van adelantantse en Camprodón los travalls pera la prompte y completa organizació d' un Centre Catalanista, ab aplauso de tothom.

A tan patriótic fi, hi contribuïeixen las mes influents personas del poble y sas rodalies.

Ara es l' hora de que s' organisin Centres y Associacions de las nostras ideas per tots los pobles de Catalunya á fi de que serveixin de protesta contra 'ls insults que nos han dirigit als fills d' aquesta terra, ab motiu del *Missatge* entregat á la Regenta d' Espanya, los que no 'ls animan altres sentiments que 'ls de viurer y prosperar á costas de la maléfica política que tant mal nos causa y á la que debém la paralisació de totas las nostras fonts de riquesa.

Provemlos una vegada mes que 'l poble catalá ni es *boig* ni necesitan sos fills *podrirse en un presi*, sino qu' es un poble sensat, actiu, honrat, laboriós y verament práctic y que está ja del tot cansat y desenganyat del sens fi de collas políticas que medran á la sombra del pays.

¡Catalunya y avant!

Lo distingit escriptor Don Agustí Caze está traduhint al francés lo *Missatge* presentat á la Reyna Regent per lo Catalanisme y que tant ho donat que fèr y pensar al Sr. Romero Robledo, olvidantse tal volta de que sen éll Ministre consentí que los catalans presentesin al difunt Don Alfons XII altre document igual al que tant l' fa esgarriat are no estant en lo poder.

Per causas imprevistas tingué que suspendres, en l' Ateneo Sabadellés, las funcions anunciadas pera 'l passat diumenge.

La companyia Ecuestre que actua en los Camps de Recreo donará avuy, tarde y nit, duas variadas y escullidas funcions en las quals hi pendrá part 'l célebre domador espanyol don Eduard Diaz ab sos toros amaestrats.

Ab motiu del *Missatge* del Catalanisme entregat á la Reyna Regent, en la "Lliga de Catalunya" 's rebé lo següent telégrama que traduhim:

"Madrid, 3 Juny, á las 3'30 tarde.—Estudiants catalanistas á Madrid, felicitan en cas-

tellá per privarho en catalá á la "Lliga de Catalunya," per l' acte trascendental realisat en reivindicació de nostra nacionalitat. Per la comissió: Faus, Esponellá, Balaguer, Jaguer, Font y Millás."

Tot seguit los hi va ser enviat la següent contesta, que també traduhim:

"Lliga de Catalunya" agraheix la entussiasa adhesió dels estudiants catalanistas que hi ha á Madrid. Energía y constancia. La nova generació conseguirá la reivindicació de nostra pátria."

Com se veu, segueix la ridiculés política de no permetres l' ús de la nostra llengua ni pera comunicarse uns catalans ab altres; per lo tant debía cometre una falta 'l telegrafista de Bilbao que días enrera permeté que se 'ns dirigís un telegrama en llengua catalana.

Quanta tontería, quanta miseria imperant encara sobre Catalunya!

En la últimá funció del Teatro Catalá (Romea) s' estrená ab aplausos la comedieta en un acte *¡Massa poch!* original del llorejat poeta don Victor Brossa y Sangerman, quí fou cridat á escena en companyia dels actors al final de la representació.

Algunas de las escenas de dita comedia y varias ocurrencias de la mateixa foren celebradas, si bé en conjunt se ressentí de certa precipitació.

La execusió confiada á las senyoras Pallardó y Coello y als senyors Goula (director), Fuentes y Virgili, presentá algunas vacilacions; á pesar de lo qual mereixen elogi 'ls citats actors per la bona interpretació que donaren á sos respectius papers.

La professó del Corpus que celebrá en la tarde del passat diumenge la parroquial Iglesia de la Purissima Concepció se vegé molt concorreguda.

Es digne d' aplauso la Escolania de dita Iglesia per lo ajustada de veus y agradable afinació ab que canta lo qu' honra molt á son director lo Rvnt. Miquel Ferrer.

En lo matí del passat diumenge, víctima d' una breu maleltia, morí en aquesta ciutat, nostre apreciable compatrici Don Joan Figueras y Betilloch (E. P. D.)

Las generals simpatías que lo bondados carácter del difunt Sr. Figueras s' havia conquistat se vegeren ben manifestadas en son entierro al qual hi assistí un numerós sequit, figurant'hi las personas mes distingidas de nostra ciutat.

Nos associhem á la fonda pena que deu experimentar sa desconsolada familia per pérdida tan irreparable.

Lo metje forense d' aquest districte D. Narcís W. Mundet, ha trasladat lo seu "Consultori Médich Quirúrgich" á la Rambla, número, 55, casas de la Trescents.—Visita tots los días de 11 á 2 y de 7 á 9.

Gratis als pobres.

L' Iglesia de la Purissima Concepció se trobava lo passat diumenge plena de gom á gom per celebrar sa primera missa lo Rvnt. Gayetá Clausellas y Ballvé qual acte fou veraderament imponent.

La missa que 's cantá composta per lo Rvnt. Miquel Ferrer, podem dir qu' es de primer ordre, essent admirablement executada per la orquesta *Muixins* y cantada ab afinació y colorido per la Escolania.

A la sortida foren molts las personas qu' es queixaban de que la cera que queya dels

ciris de las aranyas los hi havia tacat sos respectius trajos. Cosa es aquesta que 's deuria tenir en compte y procurar evitar'ho.

S. M. la Reyna Regent ha remés al Excelentíssim senyor Capitá General de Catalunya 75.000 pessetas pera ser distribuïdas entre las classes necessitadas y establiments de beneficencia de la capital, recomanant especialment que s' atengui á socorrer las familias sense treball tant de Barcelona com dels pobles del voltant. També ha donat 5.000 pessetas com á gratificació als dependents y servidors del Municipi en que s' ha hostatjat y 2.500 pessetas ab igual concepte á Montserrat, havent també abonat 7.037 pessetas pera menjar extraordinari de las tropas de la guarnició d' aquesta plassa y sos contorns, que concorregueren á la gran parada del día 28 del passat mes.

La primera de 75.000 pessetas ha dispossat S. M. se distribuïxei baix la direcció d' una junta presidida per l' Excm. senyor Capitá General y formada per lo Governador Civil, Bisbe, Alcalde Contitucional y president de la Diputació Provincial.

Avis als viticultors.—Pera comprovar l' existencia de la filoxera en las vinyas, ó millor, pera conèixer si un cep está invadit, basta arrancar del mateix algunes fullas y fagintse sumergir en un dipòsit d' aigua per espay de sis horas; passadas aquestas las fullas tornantse d' un corlor roig, si tenen la filoxera y conservessin son vert nataral sino fossin atacadas Aixís ho ha apreciat un inteligent agricultor que no 's cansa en estudiar quant per esser útil á l' agricultura y en especial pera combatre la plaga filoxérica.

S' ha posat en venda, magníficament impres, lo drama en 3 actes, de la celebrada escriptora catalana Donya Amparo Arnillas de Font, que té per titol *Lo Putge de la Comp-tesa*.

S' ha publicat lo número de *La Il·lustració Catalana* coresponent al 31 de Maig. Lo sumari de tan notable publicació es lo següent:

Text.—Nostres grabats, per Eduart Tàmaro.—D. Angel Guimerà (acabament), per J. Sardá.—Sátiras algueresas del present sigle per Eduart Toda.—Actas de la nació polonesa y dels pelegrins polonesos (continuació), per J. Franquesa Gomis.—Notas útils, per L. Garcia del Real.—Diari d' un pelegrí á Terra Santa, (continuació), per Mossen Jascinto Verdaguer, Pbre.—Las consecuencias (continuació), novela, per Antoni Careta y Vidal.—Llibres rebuts.

Grabats.—Mariner, testa d' estudi, per Dionís, Baixeras.—Traginer, dibuix de Joan Llimona.—Claustres de Sant Cugat del Vallés, composició de Modest Teixidor.—Lo port de Barcelona, dibuixos per Joan Baixas.—Barcelona.—Un trós dels encants, dibuix per Arcadi Casanovas.—L' arch triomfal dedicat per l' Ajuntament de Barcelona á SS. MM., dibuix de Subietas Lleoparts.—Mar de Galilea.—Magdala, Il·lustracions per A. Solá.

CAIXA DE ESTALVIS DE SABADELL

Han ingressat fins aquesta fetxa 3,378 pessetas procedentas de 316 imposicions, essent 5 lo número de nous imponents.

S' han tornat 6,928 pessetas 25 céntims á demanda de 18 interessats.

Sabadell 3 de Juny de 1888.—P. lo Director, lo Tresorer, *Pau Turull y Comadrán*.

SECCIÓ DE ANUNCIS

ANTONI RAVENTÓS

SERRALLER

Especialitat en cadenas pera· rodas c'e engranatge de totes mides.

PREUS MODICHS

BARCELONA. — Olm, número 27. — BARCELONA

POESIAS

DE

❧ **ÀNGEL GUIMERÀ** ❧

ab un estudi crítich de JOSEPH IXART

Aquesta obra ricament impresa sobre paper Bristol y que vá ilustrada ab mes de 80 grans composicions dels artistes Joseph Lluís Pelleric y A. Fabrès, forma un tomo en foli de 328 planas.

Preu: 20 pessetas, en rústica.

» 25 » luxosament encuadernada.

S' está agotant la edició.

Pot encarregar-se al Centre de Suscripcions de Llorens Iladó, carrer de Sant Pau, núm. 4.—Sabadell.

MURALLA DE FERRO

DRAMA EN TRES ACTES Y EN VERS

DE

J. Got Anguera

S' ha publicat aquest obra elegantment impresa y 's ven al preu de 2 pessetas en la llibreria de Llorens Iladó, carrer de Sant Pau, 4.

En los tallers de Joan Comas, Capmany, 18, s' encuadernará luxosament dita obra, al módich preu de **una pesseta** per exemplar.

FABRICA LA MES ANTIGA

DE

TOTA CLASE D' EYNAS DE TALL Y DE AGRICULTOR

Cuynas econòmicas de tots tamanys y sistemas, baterías de ferro estanyat y de porcelana, pessas de ferro, fogons de tots tamanys y de diferents classes, etc., etc.

També s' adoban cuynas vellas y demés acessoris.

GRAN DIPÓSIT DE CARBÓ DE S. JOAN Y DE COK

DE

GRAUPERA GERMANS

PEDREGAR, NÚMS. 15 Y 18.—SABADELL

ANTIGA CASA TARRAL-LA

AVIS AL PÚBLICH

Lo taller de ENCUADERNACIONS y OBGETES DE ESCRIP-
TORI se ha trasladat de la RAMBLA, NÚM. 70, al

Carrer de Capmany, núm. 18, Imprempta

JOSEPH PUIG

Gran dipósit de licors, vins y champagnes de totas classes á preus de fàbrica.

Rambla, 223 y 225.—SABADELL

ORTOGRAFIA CATALANA

Ó BREUS DOCUMENTS

PERA ESCRIURER CORRECTAMENT NOSTRA LLENGUA

PER

LLORENS PORTET

Preu: 2 rals

Se ven en lo Centre de Suscripcions de Llorens Lladó, Sant Pau, 4.—Sabadell.
A Barcelona 's ven en la llibreria de Eudalt Puig, Plassa Nova.

Imprempta y Encuaderacions de Joan Comas Faura, carrer de Capmany 18.—SABADELL